

Handwritten signature

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації
з післядипломною підготовкою

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

05 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 226 «Фармація, промислова фармація»

Освітньо-професійна програма: «Фармація, промислова фармація»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фармація, промислова фармація» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

ст. викл. Оксана СТЕПАНОВА
д.фарм.н., проф. Ліана УНГУРЯН
к.фарм.н., доц. Оксана БЄЛЯЄВА
ст. викл. Христина ВОЛОЩУК
ст. викладач Майя ОБРАЗЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою
Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Оксана БЄЛЯЄВА

Погоджено із гарантом ОПП

Ліана УНГУРЯН

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з фармацевтичних дисциплін

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з фармацевтичних дисциплін ОНМедУ

Наталія ФІЗОР

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3,0 Годин: 90 Змістовних модулів: 2	Галузь знань <u>22 «Охорона здоров'я»</u> Спеціальність <u>226 «Фармація, промислова фармація»</u> Спеціалізація <u>226.01«Фармація»</u> Рівень вищої освіти <u>другий (магістерський)</u>	Обов'язкова
		Денна та заочна форма навчання
		Рік підготовки: 4
		Семестри VII
		Лекції (денна -20 год, заочна-2 год)
		Семінарські (0 год)
		Практичні (денна - 30 год, заочна- 4 год)
		Лабораторні (0 год)
	Самостійна робота (денна -40 год, заочна - 84 год)	
	Форма підсумкового контролю – залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування у майбутніх фахівців необхідного в їх подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з правових і організаційних питань охорони праці.

Завдання:

1. Сприяти формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики.
2. Забезпечити теоретичною базою для отримання знань по забезпеченню безпечних умов праці при отриманні, транспортуванні, зберіганні та реалізації лікарських засобів.
3. Оволодіти методами і засобами створення безпечних умов праці для підтримання здоров'я та працездатності персоналу при промисловому виробництві лікарських засобів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• загальних (ЗК):

- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК06. Здатність працювати в команді
 ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

• фахових (ФК):

- ФК12. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів природного та синтетичного походження та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.
 ФК24. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

Програмні результати навчання для навчальної дисципліни (ПРН):

ПРН03. Мати спеціалізовані знання та уміння/навички для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою подальшого розвитку знань та процедур у сфері фармації.

ПРН25. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності

ПРН43. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен:

- знати:

- вимоги санітарно-гігієнічного режиму та умов охорони праці;
- накази та інструктивні матеріали МОЗ України щодо інформаційного та технічного забезпечення робочих місць провізорів;
- основи системи права і фармацевтичного законодавства, вимоги до умов праці, методик аналізу умов праці.

- вміти :

- проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини;
- позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів;
- виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.
- здійснювати професійне спілкування державною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової спрямованості та перекладати іншомовні інформаційні джерела;
- використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці;
- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності;
- надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

3. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Основи техніки безпеки.

Тема 1. Законодавство України про охорону праці. Основні законодавчі акти про охорону праці: Закон України «Про охорону праці», Закон України «Про охорону здоров'я»; Закон України «Про загальнообов'язкове соціальне державне соціальне страхування»; Кодекс цивільного захисту України; Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»; Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; Постанова Кабінету Міністрів України № 442 від 01.08.92р. «Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці»; Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. № 337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних

захворювань та аварій на виробництв.»; Трудові погодження. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Охорона праці жінок. Відповідальність за порушення законодавства. Стимулювання охорони праці. Державне соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань.

Тема 2. Гарантії прав на охорону праці. Кодекс законів про працю України. Колективний договір. Трудовий договір. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Права та обов'язки громадян з охорони праці. Охорона праці жінок, молоді й інвалідів. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Державний та громадський контроль за охороною праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 3. Нещасні випадки, професійні захворювання працівників закладів фармації, їх розслідування та облік. Причини нещасних випадків і професійних захворювань, їх класифікація. Превентивні заходи щодо запобігання нещасних випадків та захворюваності на виробництві. Порядок проведення розслідування нещасних випадків, що сталися у робочий час. Обов'язки керівника та свідків при настанні нещасного випадку. Повідомлення про нещасний випадок. Організація розслідування нещасного випадку. Робота комісії по розслідуванню нещасного випадку. Особливості проведення спеціального розслідування нещасного випадку. Матеріали розслідування, порядок обліку та звітність.

Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці. Поняття, причини виникнення мобінгу та його ознаки. Форми мобінгу та способи його прояву. Обов'язки роботодавця стосовно протидії мобінгу. Дії працівника, який зазнав дискримінації чи мобінгу на роботі. Права постраждалих від цькування та юридичні наслідки за вчинення мобінгу. Адміністративна відповідальність за вчинення мобінгу.

Тема 5. Охорона праці в закладах фармації. Вимоги до розміщення та складу приміщень закладів фармації. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії під час виготовлення лікарських засобів. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при одержанні води очищеної та води для ін'єкцій. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при зберіганні лікарських засобів. Облаштування складських та матеріальних приміщень відповідно до груп ЛЗ. Санітарний нагляд за закладами фармації. Способи утилізації фармацевтичних відходів.

Тема 6. Безпека праці при роботі зі СДОР. Безпека праці при роботі з наркотичними, отруйними та сильнодіючими речовинами. Вимоги до їх зберігання. Порядок допуску персоналу до роботи, медичні огляди (наркологічні обстеження). Звітність установ, що працюють зі СДОР.

Тема 7. Мікроклімат виробничих приміщень. Вимоги до мікроклімату приміщень. Вимоги до повітря робочої зони. Вентиляція приміщень їх класифікація та визначення. Показники оцінки роботи загальнообмінної вентиляції. Розрахунок повітрообміну. Оцінка ефективності роботи вентиляції. Нормалізація параметрів мікроклімату. Визначення робочої зони. Вентиляція робочих місць у аптеці. Оптимальні та допустимі мікрокліматичні умови.

Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві. Гранично допустимі концентрації та орієнтовно безпечні рівні впливу шкідливих речовин в повітрі робочої зони. Загальні заходи та засоби проти забруднення повітря. Захист працюючих.

Тема 9. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання. Виробництво лікарських засобів. Вимоги безпеки до посудин, що працюють під тиском.

Безпека експлуатації парових і водогрійних котлів. Безпека експлуатації компресорних холодильних установок. Безпека експлуатації стаціонарних посудин, які працюють під тиском. Вимоги до зберігання та транспортування вихідної сировини, матеріалів, готової продукції та відходів виробництв. Запобіжні, сигналізуючі і блокувальні пристрої. Безпека при експлуатації балонів. Класифікація балонів. Написи на балонах, колір забарвлення, колір поперечної смуги.

Тема 10. Природне та штучне освітлення виробничих приміщень. Рациональне освітлення приміщень і робочих місць. Види та класифікація освітлення. Кількісні та якісні показники освітлення, їх розрахунок: світовий потік, сила світла, освітленість, яскравість, фон, контраст, видимість, дискомфорт. Характеристика зорової роботи та найменшого розміру об'єкта розрізнення. Природне освітлення приміщень, його розрахунок. Штучне освітлення, розрахунок рівня освітленості приміщення.

Змістовий модуль 2. Система управління охороною праці у закладах фармації.
Безпека праці та виробнича санітарія у закладах фармації. Пожежна безпека в закладах фармації.

Тема 11. Електробезпека. Причини електротравматизму на виробництві. Дія електричного струму на людину. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Типи електротравми. Техніка безпеки при роботі з електричними приладами. Організація безпечної роботи електричних приладів. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Навчання та інструктажі з електробезпеки.

Тема 12. Випромінювання. Види випромінювання. Захист людини від впливу іонізуючого випромінювання. Детальні інструкції, щодо порядку проведення робіт, обліку, збереження та використання джерел випромінювання. Порядку проведення дозиметричного контролю. Засоби захисту працівників від радіації.

Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках. Правила техніки безпеки та виробничої санітарії НАОП 9.1.50-1.07-76. Проведення заходів, спрямованих на запобігання небезпеки, пов'язаної з особливостями роботи в аптеці. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках. Інструкції з охорони праці за професіями та видами робіт

Тема 14. Засоби індивідуального захисту фармацевтичних працівників

Роль ЗІЗ у безпеці на робочому місці. Призначення ЗІЗ. Класифікація. Принципи вибору ЗІЗ. Застосування, догляд за ЗІЗ. Правила використання ЗІЗ. Відповідальність за належний стан ЗІЗ

Тема 15. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації. Основні поняття та визначення. Нормативні документи, що регламентують пожежну безпеку. Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин. Системи попередження пожеж. Система пожежного захисту. Вимоги до безпеки праці при зберіганні та застосуванні горючих речовин. Пожежний нагляд за закладами фармації.

4.1.Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семіна рські	практичні	лабора торні	СРЗ
<i>Змістовий модуль 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Основи техніки безпеки.</i>						
Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	8	2	-	4	-	2
Тема 2. Гарантії прав на охорону праці.	6	2				4
Тема 3. Нещасні випадки та професійні захворювання фармацевтичних працівників, їх розслідування та облік.	6	2		2		2
Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці	4	2	-		-	2
Тема 5. Охорона праці в закладах фармації .	10	2	-	4	-	4
Тема 6. Безпека праці при роботі зі СДОР.	6	2	-	2	-	2
Тема 7. Мікроклімат виробничих приміщень	6	2	-	2	-	2
Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві.	2	-	-	-	-	2
Тема 9. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання.	6	2	-	2	-	2
Тема 10. Природне та штучне освітлення виробничих приміщень.	4		-	-	-	4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>58</i>	<i>16</i>	<i>-</i>	<i>16</i>	<i>-</i>	<i>26</i>
<i>Змістовий модуль 2. Система управління охороною праці у закладах фармації. Безпека праці та виробнича санітарія у закладах фармації. Пожежна безпека в закладах фармації.</i>						
Тема 11. Електробезпека. Причини електротравматизму на виробництві.	6	2		2		2
Тема 12. Випромінювання.	4		-	2	-	2
Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	8	-	-	4	-	4
Тема 14. Засоби індивідуального захисту. фармацевтичних працівників	4		-	2	-	2
Тема 15. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації.	10	2	-	4	-	4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>32</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>14</i>	<i>-</i>	<i>14</i>
Усього годин	90	20		30		40

4.2 Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
<i>Змістовий модуль 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Основи техніки безпеки.</i>						
Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Гарантії прав на охорону праці.	6	-	-	-	-	6
Тема 3. Нещасні випадки та професійні захворювання фармацевтичних працівників, їх розслідування та облік.	8	-	-	2	-	6
Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці	4	-	-	-	-	4
Тема 5. Охорона праці в закладах фармації.	4	-	-	-	-	4
Тема 6. Безпека праці при роботі зі СДОР.	4	-	-	-	-	4
Тема 7. Мікроклімат виробничих приміщень	4	-	-	-	-	4
Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві.	4	-	-	-	-	4
Тема 9. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання.	4	-	-	-	-	4
Тема 10. Природне та штучне освітлення виробничих приміщень.	2	-	-	-	-	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>50</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>46</i>
<i>Змістовий модуль 2. Система управління охороною праці у закладах фармації. Безпека праці та виробнича санітарія у закладах фармації. Пожежна безпека в закладах фармації.</i>						
Тема 11. Електробезпека.	8	-	-	-	-	8
Тема 12. Випромінювання.	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	10	-	-	2	-	8
Тема 14. Засоби індивідуального захисту фармацевтичних працівників	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації.	8	-	-	-	-	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>40</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>38</i>
Всього	90	2	-	4	-	84

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1 Теми лекційних занять

5.1.1 Денна форма

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Лекційне заняття 1. Законодавство України про охорону праці.	2
2	Тема 2. Лекційне заняття 2. Гарантії прав на охорону праці.	2
3	Тема 3. Лекційне заняття 3. Нещасні випадки, професійні захворювання фармацевтичних працівників	2
4	Тема 4. Лекційне заняття 4. Психологічна безпека на робочому місці	2
5.	Тема 5. Лекційне заняття 5 Охорона праці в закладах фармації	2
6	Тема 6. Лекційне заняття 6. Безпека праці при роботі зі СДОР.	2
7	Тема 7. Лекційне заняття 7. Мікроклімат виробничих приміщень	2
8	Тема 9. Лекційне заняття 8. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання.	2
9	Тема 11. Лекційне заняття 9. Електробезпека.	2
10	Тема 15. Лекційне заняття 10. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації.	2
	Разом	20

5.1.2 Заочна форма

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	2
	Разом	2

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми Практичних занять

5.3.1. Денна форма

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Кодекс законів про працю.	2
2	Тема 1. Практичне заняття 2. Відповідальність за порушення законодавства. Державне соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань.	2
3.	Тема 3. Практичне заняття 3. Причини нещасних випадків і професійних захворювань, їх класифікація.	2
4.	Тема 5. Практичне заняття 4. Вимоги до розміщення та складу приміщень закладів фармації.	2

5	Тема 5. Практичне заняття 5. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії під час виготовлення лікарських засобів	2
6	Тема 6. Практичне заняття 6. Безпека праці при роботі зі СДОР. Вимоги до їх зберігання. Порядок допуску персоналу до роботи	2
7.	Тема 7. Практичне заняття 7. Мікроклімат виробничих приміщень. Нормалізація параметрів мікроклімату.	2
8.	Тема 9. Практичне заняття 8. Вимоги безпеки до посудин, що працюють під тиском. Запобіжні, сигналізуючі і блокувальні пристрої. Безпека при експлуатації балонів.	2
9.	Тема 11. Практичне заняття 9. Дія електричного струму на людину. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Навчання та інструктажі з електробезпеки.	2
10.	Тема 12. Практичне заняття 10. Випромінювання. Засоби захисту від випромінювань.	2
11.	Тема 13. Практичне заняття 11. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	2
12	Тема 13. Практичне заняття 12. Розроблення та затвердження інструкцій з охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії для персоналу на робочому місці.	2
13.	Тема 14. Практичне заняття 13. Призначення ЗІЗ. Класифікація. Принципи вибору ЗІЗ. Догляд за ЗІЗ.	2
14	Тема 15. Практичне заняття 14. Основні поняття та визначення. Нормативні документи, що регламентують пожежну безпеку.	2
15.	Тема 15. Практичне заняття 15. Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин. Системи попередження пожеж. Система пожежного захисту.	2
	Разом:	30

5.3.2. Заочна форма

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Нещасні випадки та професійні захворювання фармацевтичних працівників, їх розслідування та облік.	2
2	Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	2
	Разом	4

5.4 Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

6.1 Денна форма

№	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1.	Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	2

2.	Тема 2. Гарантії прав на охорону праці.	4
3.	Тема 3. Нещасні випадки та професійні захворювання фармацевтичних працівників, їх розслідування та облік.	2
4.	Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці	2
5.	Тема 5. Охорона праці в закладах фармації .	4
6.	Тема 6. Безпека праці при роботі зі СДОР.	2
7.	Тема 7. Мікроклімат виробничих приміщень	2
8.	Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві.	2
9.	Тема 9. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання.	2
10.	Тема 10. Природне та штучне освітлення виробничих приміщень.	4
11.	Тема 11. Електробезпека. Причини електротравматизму на виробництві.	2
12.	Тема 12. Випромінювання.	2
13.	Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	4
14.	Тема 14. Засоби індивідуального захисту. фармацевтичних працівників	2
15.	Тема 15. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації.	4
	Разом	40

6.2. Заочна форма

№	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1.	Тема 1. Законодавство України про охорону праці.	8
2.	Тема 2. Гарантії прав на охорону праці.	6
3.	Тема 3. Нещасні випадки та професійні захворювання фармацевтичних працівників, їх розслідування та облік.	6
4.	Тема 4. Психологічна безпека на робочому місці	4
5.	Тема 5. Охорона праці в закладах фармації .	4
6.	Тема 6. Безпека праці при роботі зі СДОР.	4
7.	Тема 7. Мікроклімат виробничих приміщень	4
8.	Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування забруднення повітряного середовища на виробництві.	4
10.	Тема 9. Вимоги до виробничих приміщень та технологічного обладнання.	4
11	Тема 10. Природне та штучне освітлення виробничих приміщень.	2
12.	Тема 11. Електробезпека.	8
12.	Тема 12. Випромінювання.	8
13.	Тема 13. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.	8
14.	Тема 14. Засоби індивідуального захисту. фармацевтичних працівників	6
15.	Тема 15. Вимоги пожежної безпеки в закладах фармації.	8
	Разом	84

7. Методи навчання

Лекції: проблемні лекції, лекції-візуалізації, розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання, ілюстрація (у т. ч. мультимедійні презентації), демонстрація, презентація результатів власних досліджень.

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення ситуаційних задач, кейсів, розв'язання розрахункових задач, відпрацювання практичних навичок, виконання індивідуальних завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами

Індивідуальні завдання: написання рефератів, доповідей, мультимедійні презентації тощо.

8.Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування (бланкове або комп'ютерне), контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних/кейс завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
    - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
    - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
  2. Оцінка практичних навичок з теми заняття:
    - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
    - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, впевнено демонструє практичні навички з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, демонструє певні практичні навички з теми заняття з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, демонструє практичні навички з теми заняття з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, не демонструє практичні навички з теми заняття

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив

індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма з навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні/кейс завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)

Навчально-методична література:

1. Л. М. Унгурян, О. І. Беляєва, І. В. Вишницька та ін. Тексти лекцій з дисципліни «Охорона праці у галузі». Одеса: ОНМедУ, 2019. 111 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Організаційні питання охорони праці (основні законодавчі та нормативні акти).
2. Трудові погодження.
3. Правила внутрішнього трудового розпорядку.
4. Основні види трудової діяльності
5. Охорона праці жінок. Відповідальність за порушення законодавства.
6. Стимулювання охорони праці.
7. Державне соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань.
8. Причини нещасних випадків і професійних захворювань.
9. Класифікація нещасних випадків і професійних захворювань.
10. Порядок розслідування нещасних випадків.
11. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
12. Розслідування випадків хронічних професійних захворювань і отруєнь.
13. Основні заходи по запобіганню нещасних випадків та професійних захворювань.
14. Працездатність та втома.
15. Категорії важкості і напруженості праці
16. Основні форми трудової діяльності.
17. Фізичні чинники виробничого середовища
18. Критерії оцінки слухової функції осіб, які працюють в умовах впливу шуму та вібрації
19. Нормативні значення рівнів вібрації
20. Знижений та підвищений атмосферний тиск.
21. Електромагнітні поля.
22. Статична електрика.
23. Хімічні чинники виробничого середовища
24. Безпека праці при роботі з наркотичними речовинами.
25. Безпека праці при роботі з отруйними речовинами.
26. Безпека праці при роботі з сильнодіючими речовинами.
27. Вимоги до наркотичних, отруйних та сильнодіючих речовин.
28. Порядок допуску персоналу до роботи, медичні огляди (наркологічні обстеження).
29. Звітність установ, що працюють зі СДОР.
30. Вимоги до безпеки праці при зберіганні та застосуванні горючих речовин.

31. Пожежний нагляд за закладами фармації.
32. Класифікація умов праці залежно від вмісту шкідливих речовин у повітрі робочої зони.
33. Мікроклімат виробничих приміщень.
34. Нормалізація параметрів мікроклімату.
35. Гранично допустимі концентрації та орієнтовно безпечні рівні впливу шкідливих речовин в повітрі робочої зони.
36. Загальні заходи та засоби забруднення повітря. Захист працюючих.
37. Види випромінювання.
38. Засоби захисту від випромінювань.
39. Вимоги безпеки до посудин (технологічного обладнання), що працюють під тиском.
40. Запобіжні, сигналізуючі і блокувальні пристрої.
41. Безпека при експлуатації балонів.
42. Класифікація балонів.
43. Написи на балонах, колір забарвлення, колір поперечної смуги.
44. Дія електричного струму на людину.
45. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.
46. Навчання та інструктажі з електробезпеки.
47. Основні поняття та визначення пожежної безпеки.
48. Нормативні документи, що регламентують пожежну безпеку.
49. Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин.
50. Системи попередження пожеж.
51. Система пожежного захисту.
52. Види закладів фармації.
53. Вимоги до виробничих приміщень та устаткування закладів фармації відповідно до діючих нормативних документів.
54. Техніка безпеки і особиста гігієна персоналу при роботі в аптеках.
55. Інструкції з охорони праці за професіями та видами робіт.
56. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при приготуванні лікарських засобів в умовах аптеки.
57. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при одержанні води очищеної та води для ін'єкцій.
58. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при зберіганні лікарських засобів.
59. Облаштування складських та матеріальних приміщень відповідно до груп ЛЗ.
60. Санітарний нагляд за закладами фармації.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Л. М. Унгурян, О. І. Беляєва, І. В. Вишницька, О. О. Александрова. Тексти лекцій з дисципліни «Охорона праці у галузі». Одеса: ОНМедУ, 2019. 111 с.
2. Авторський колектив, загальне редагування Сокурєнко В. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : Підручник Харківський національний університет внутрішніх справ, 2021р. 305 с.
3. М. Веремій, В. Зенкіна, О. Яворівський. Охорона праці в медичній галузі: Навч. метод. посіб. 2017. 208 с.
4. Department of health and human services Centers for Disease Control and Prevention National Institute for Occupational Safety and Health «Procedures for Developing the NIOSH

- List of Hazardous Drugs in Healthcare Settings» 2023.26 p.
5. Workers Compensation «Act Occupational health and safety regulation» B.C. Reg. 296/97 British Columbia. 2022. 698 p.
  6. Guide for the development and implementation of occupational health and safety programmes for health workers World Health Organization and International Labor Organization, 2022. 124 p.
  7. Reese, Charles D. Occupational Safety and Health: fundamental principles and philosophies. 2017. 403 p.
  8. Pedro M. Arezes, João S. Baptista, Mónica P. Barroso. Occupational and Environmental Safety and Health. Springer International Publishing, 2019. 765 p.
  9. Thomas P Fuller. Global Occupational Safety and Health Management Handbook. CRC Press, 2019. 359 p.
  10. Karl H.E. Kroemer. Fitting the human introduction to ergonomics. Human factors engineering. Boca Raton: CRC Press, 2017. 480 p.

Додаткова:

1. Закон України «Про охорону праці» № 2694-ХІІ. від 14.10.1992 р. (зі змінами)
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801-ХІІ від 19.11.1992 р. (зі змінами)
3. Закон України «Про систему громадського здоров'я» {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3302-ІХ від 09.08.2023}
4. Закон України «Про основні засади державного нагляду за суб'єктами господарювання» № 877-V від 05.04.2007 р. (зі змінами)
5. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012 р. (зі змінами)
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці» № 442 від 01.08.92р. (зі змінами)
7. Постанова Кабінету Міністрів України № 337 від 17 квітня 2019 р. «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві»
8. Постанова Кабінету Міністрів України № 431 від 23.06.1994р. «Про порядок проведення державної експертизи (перевірки) технологічної, конструкторської, технічної документації на виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам»
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 267 «Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України»
10. Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 647 «Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками»
11. Наказ МОЗ України № 275 від 15.05.2006р. "Про затвердження інструкції по санітарно - протиепідемічному режиму аптек."
12. Постанова КМУ від 20 травня 2020 р. № 383 « Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, праці, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, здійснення державного гірничого нагляду Державною службою з питань праці»
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)» № 929 від 30 листопада 2016 р.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2022 р. № 577 Про затвердження переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку

- для особи або оточуючих;
15. Наказ МОЗ України №44 від 16.03.93р. «Про організацію зберігання в аптечних установах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення»;
  16. Наказ МОЗ України від 21.05.2007 № 246 «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій»;
  17. Наказ МОЗ України від 24.04.2015 № 242 «Про затвердження Правил утилізації та знищення лікарських засобів».
  18. Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: Підручник. Київ: Медицина, 2010. 488 с.
  19. Danuta Koradecka: Handbook Occupational Safety and Health 2010. 664 p.
  20. Жуковина О.В., О.І. Зайцев., О.І. Жуковін., Г.А. Грецька. Охорона праці в фармацевтичній галузі: Навчальний посібник. К.: Медицина, 2009 р. 432 с.
  21. Best Practices for the Safe Handling of Hazardous Drugs 2015. 73 p.
  22. Phil Hughes, Ed Ferrett. Introduction to Health and Safety at Work: for the NEBOSH National General Certificate in Occupational Health and Safety. Routledge, 2015. 676 p.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. FDA [E-resource]. - Access: <https://www.fda.gov>
2. Occupational Safety and Health Administration <https://www.osha.gov/workers>
3. Офіційний веб-портал парламенту України - <https://zakon.rada.gov.ua/>
4. Науково-виробничий журнал «Охорона праці» - <http://ohoronapraci.kiev.ua/>
5. Законодавча база ДНАОП - <https://dnaop.com/398/2428/>
6. Журнал «Охорона праці і пожежна безпека» - <http://oppb.com.ua/>
7. Офіційний ресурс World Health Organization - <https://www.who.int>